

Julija Kalcher^{1*}, Vid Rotvejn Pajič^{2*}

Etični vidiki cepljenja zdravstvenih delavcev

Ethical Aspects of the Vaccination of Healthcare Workers

IZVLEČEK

KLJUČNE BESEDE: cepljenje, COVID-19, gripa, zdravstveni delavci, etika

IZHODIŠČA. Zdravstveni delavci so pomemben vir informacij o cepljenju in imajo tako velik vpliv na precepljenost družbe, hkrati pa so pogosto v stiku z ranljivejšimi bolniki, ki jih nalezljive bolezni – na primer gripa ali koronavirusna bolezen 2019 – lahko bolj ogrožajo kot povprečnega človeka. Čeprav so nazori zdravstvenih delavcev o cepivih torej ključnega pomena tako za posamezne bolnike kot za splošno družbo, pa se mnenja zaposlenih v zdravstvu o pomembnosti cepiv močno razlikujejo. **METODE.** Izvedli smo presečno raziskavo na skupini slovenskih zdravstvenih delavcev in študentov zdravstvene smeri. Pripravili smo vprašalnik z 42 vprašanji o stališčih in izkušnjah s cepljenjem ter mnenju o ustreznosti ukrepov za zviševanje precepljenosti zdravstvenega osebja. Povezanost med spremenljivkami smo analizirali s Fisherjevim eksaktnim testom oz. testom hi kvadrat pri spremenljivkah z več kot dvema kategorijama. Zaradi velikega števila preverjenih hipotez smo mejo statistične značilnosti postavili pri $p \leq 0,001$ in analizo izvedli s programom MedCalc. **REZULTATI.** Odzvalo se je 1.202 zdravstvenih delavcev in študentov. Potrdili smo povezavo med delovnim mestom in odnosom do cepljenja ($p < 0,001$), povezavo med zaupanjem v strokovne vire ter priporočili in stališči do cepljenja ($p < 0,001$) in povezavo med izobraženostjo o cepljenju in stališči ($p < 0,001$). Pri vseh treh hipotezah smo ugotovili razlike v odgovarjanju med zdravniki in medicinskimi sestrami ($p < 0,001$), ne pa tudi med medicinskimi sestrami s srednješolsko in univerzitetno izobrazbo ($p > 0,001$). Lahko dostopno cepljenje se je zdel ustrezen ukrep 90 % anketirancev, sledila je odškodnina v primeru zapletov (81 %) in informiranje in izobraževanje o koristih cepljenja zdravstvenih delavcev (74 %). Nefinančne spodbude so se zdele ustrezne 52 %, obvezno cepljenje 44 % in finančne spodbude 25 % preiskovancev. **ZAKLJUČKI.** Delovno mesto je povezano s stališči do cepljenja; zdravniki so cepljenju bolj naklonjeni kot medicinske sestre. Med zaupanjem v strokovne vire, priporočila in farmacevtska podjetja ter stališči do cepljenja obstaja povezava. Izobraženost in poučenost o cepivih sta povezani s stališči do cepljenja. Zdravstvenim delavcem se najustreznejši ukrep za zviševanje precepljenosti zdi lahko dostopno cepljenje, sledijo odškodnine v primeru hujših stranskih učinkov in izobraževanje o cepljenju. Manj ustrezni ukrepi so finančne ter nefinančne spodbude in zakonsko predpisano cepljenje.

* Avtorja si delita mesto prvega avtorstva

¹ Julija Kalcher, štud. med., Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Vrazov trg 2, 1000 Ljubljana; julijakalcher@gmail.com

² Vid Rotvejn Pajič, dr. med., Univerzitetni klinični center Ljubljana, Zaloška cesta 7, 1000 Ljubljana